

Mor Abay Manastırı ve Zamanın Yankısı

Günlerden bir gün, Savur'un eski köylerinden Kılıt (Dereiçi)'nin yukarısındaki dağ düzlüğünde, sevgili eşim Hanım Beğtaş ve Süryani gazeteci değerli Yusuf Beth Turo ile birlikte Mor Abay Manastırı'nın kalıntıları arasında yürüdük. Sessizliğin diliyle konuşan taşlara dokunurken, yüzyıllar boyunca dualara, ilahilere ve ruhani eğitime ev sahipliği yapmış bu mekânın ruhu bizi derinden sarıp sarmaladı.

Manastırın taş duvarları yorgun ama vakur bir sessizlik içinde ayaktaydı. Rüzgâr, yıkık duvarlardan süzülüyor; uzaklardan kuşların kanat sesleri ve toprağın keskin kokusu bize eşlik ediyordu. Gözlerimizi kapadığımızda sanki zamanın kapıları aralanıyor, yüzyıllar öncesinden rahiplerin ilahileri kulaklarımızda yankılanıyordu. O an içimizden yükselen dua, yerin mistik havasıyla birleşti ve ruhumuzun ağlamasına neden oldu.

3. yüzyılda inşa edilen Mor Abay, Mezopotamya/Bethnahrin coğrafyasında yalnızca bir manastır değil; aynı zamanda bir ruhani okul, bir kültür ocağı ve bir hafıza mekânıydı. Burada yetişen rahipler, dua, inziva, yazı ve teolojiyle Süryani geleneğinin köklerini besleyerek kiliseye eşsiz katkılar sundular.

Tarih, Mor Abay Manastırı'nı büyük isimlerle de buluşturdu. Savur'un İştin köyünde doğan Mor Şmuel, öğrencisi Kartminli Mor Şemun ile birlikte 397'de Mor Gabriel Manastırı'nı kurarak Süryani dünyasında unutulmaz bir iz bıraktı. Mor Şmuel'in dua ettiği, ilahi söylediği, nefes aldığı mekânlardan biri de burasıydı.

Elbette tarihin fırtınaları Mor Abay'ı da es geçmedi. 350'de başlayan Pers saldırıları bu manastırı ağır biçimde harap etti. Fakat Mor Abay, dirilişin sembolü olarak Mor Şmuel tarafından yeniden onarıldı. Kayıtlara göre 1250 yılında burada

60 rahip yaşıyordu. Bu sayı, manastırın o dönemde kilise hayatına sunduğu güçlü katkıyı gözler önüne seriyor.

Bugün geriye yalnızca taş duvarlar kalsa da, bu taşların arasında yürürken içimizde derin bir his belirdi: zamanın yankısı hâlâ buradaydı. Dağların dinginliği, toprağın kokusu, rüzgârın dokunuşu ve gökyüzünün berraklığı bize eşlik ederken, manastırın sessiz taşları tarihin ve inancın canlı bir şahidi gibi karşımızda duruyordu.

Mor Abay Manastırı artık sadece bir harabe değil; Süryani kültürel mirasının ruhunu bugüne taşıyan gözde bir hatırlatıcıdır. Bize öğrettiği şey ise şu oldu: Tarih yalnızca kitaplarda değil, taşların sessizliğinde, rüzgârın fısıltısında ve toprağın kokusunda da yazılıdır. Ve o sessizlik, bazen en gerçek hakikati söyler.

Yusuf Beğtaş